

HOPS

Hroniska obstruktīva plaušu slimība

Agnese Lazdoga
Dzīvotārniecības medicīniskā
pārvalde

Kas ir HOPS?

- ▶ HOPS ir lēni progresējoša elpošanas sistēmas slimība, ko raksturo elpceļu sašaurināšanās, gāzu caurlaidības samazināšanās, gāzu maiņas apgrūtinājums. Plaušu audu elasticitātes samazināšanās – emfizēmas attīstība.
- ▶ HOPS ir novēršama un ārstējama slimība.

Raksturīgākās īpašības

- ▶ Hronisks iekaisums elpceļos, ko izraisa ieelpotās kaitīgās daļiņas un gāzes.
- ▶ Primārais izraisošais iemesls ir **smēķēšana**.
- ▶ HOPS raksturojas ar izmaiņām plaušās, tomēr slimība ietekmē arī citas orgānu sistēmas.
- ▶ Tiek bojātas plaušas un elpceļi.
- ▶ Progresējoša elpceļu sašaurināšanās.
- ▶ Smēķēšana ir HOPS cēlonis biežāk nekā 80% gadījumu.

Dati un fakti par HOPS

- ▶ PVO veiktie aprēķini rāda, ka no HOPS pasaulē cieš 600 miljoni cilvēku.
- ▶ TOP 10 nāves cēloņu skaitā ir 4 plaušu slimības - HOPS, pneimonija, plaušu vēzis un tuberkuloze.
- ▶ Pēc PVO ekspertu vērtējuma 2020. gadā HOPS būs 3. un plaušu vēzis 5. biežākais nāves cēlonis pasaulē.
- ▶ Visā pasaulē astma un, īpaši, HOPS, netiek adekvāti diagnosticētas:

ASV nediagnosticē 50%,

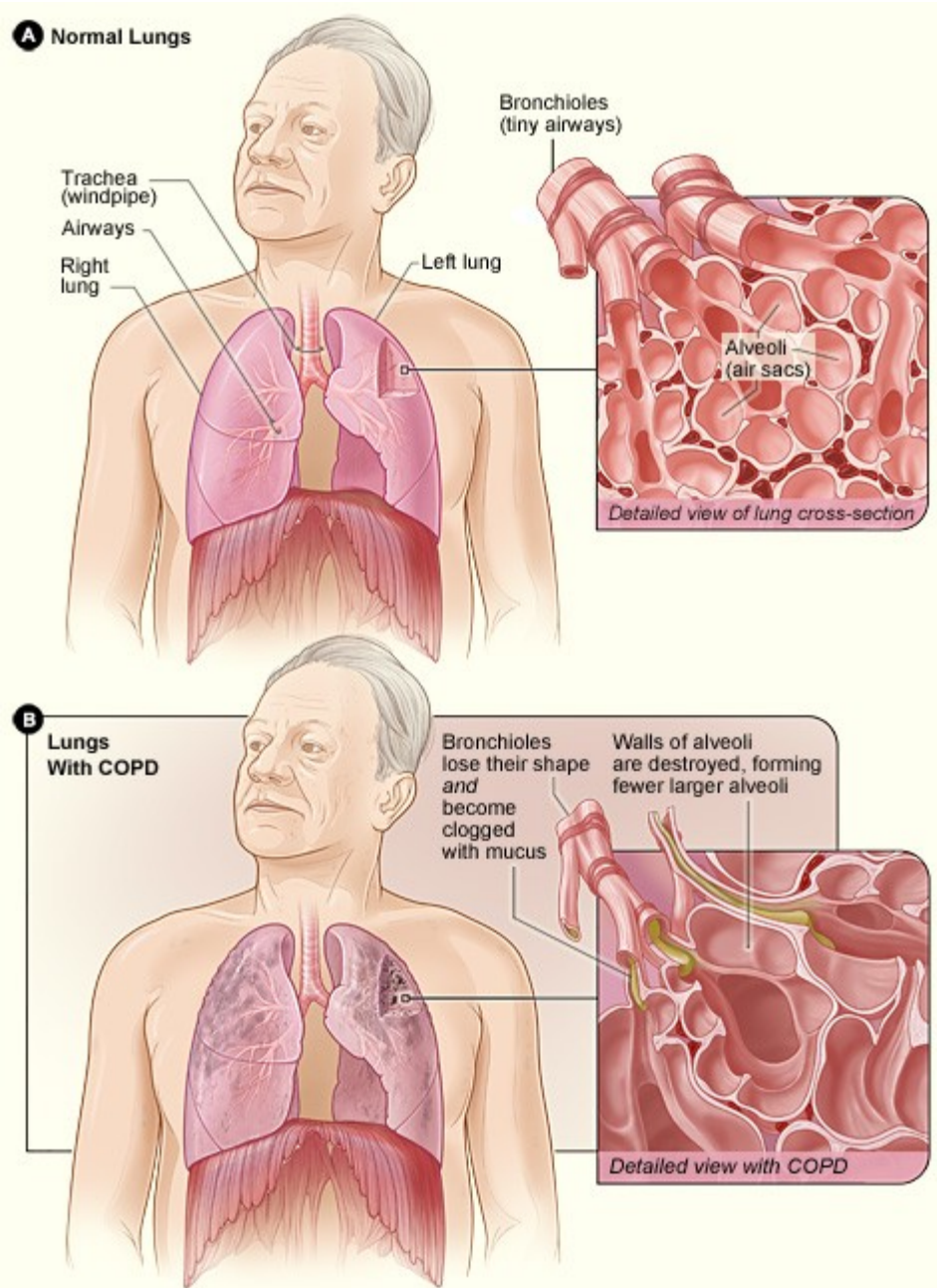
Eiropā - 75% HOPS gadījumu

Latvijā - tuvu 90%!

Dati un fakti par HOPS

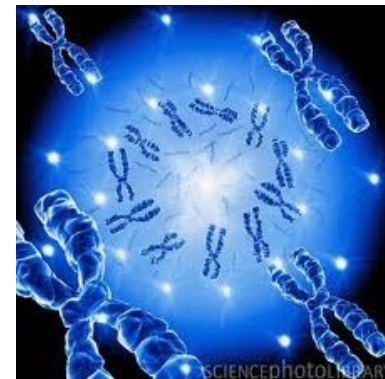
- ▶ Šobrīd HOPS pasaulē ierindojas 12.vietā darba nespējas cēloņu sarakstā.
- ▶ No 1972.g.-1998.g. ASV mirstība no HOPS pieauga par 42%.
- ▶ HOPS attīstās 50% smēķētāju.
- ▶ 2005.g.no HOPS pasaulē miruši 3 miljoni iedzīvotāju.

Elpceļu izmaiņas HOPS

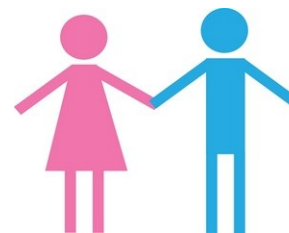

HOPS riska faktori

- Gēni
- Plaušu attīstība
- Oksidatīvais stress
- Vecums
- Dzimums
- Respiratoras infekcijas
- Socioekonomiskais stāvoklis
- Blakus slimības

HOPS riska faktori

Apkārtējās vides ietekme

- Smēķēšana
- Organiskās un neorganiskās vielas darbā
- Telpu piesārņojums, ēdiena gatavošana, slikta ventilācija
- Dīzeļdegviela
- Gaisa piesārņojums
- Raktuvju putekļi
- Ilgstošs kontakts ar ķīmiskiem izgarojumiem
- Stikla rūpniecība

HOPS simptomi

- **Smēķēšana**, kaitīgi apstākļi darbā.
- **Hronisks klepus**-intermitējošs vai katru dienu pamatā dienā, atsevišķos gadījumos naktī.
- **Hroniska krēpu** izdalīšanās.
- **Elpas trūkums**- progresējošs, pastāvīgs, pastiprinās pie fiziskas slodzes un pie vīrusu infekciju saslimšanām.
- **Ierobežotas ikdienas aktivitātes** – grūti uzkāpt pa kāpnēm, vieglu smagumu nešana.

HOPS diagnostika

- Elpošanas funkcionālie testi: spirogrāfija, bronhu dilatācijas tests
- Gāzu difūzijas tests
- Skābekļa piesātinājums asinīs
- Radioloģiskā izmeklēšana

HOPS problēma

Elpceļu obstrukcija, plaušu hiperventilācija, gaisa slazds

Pieaug elpas trūkums

Uzliesmojums

Organisma adaptācija

Samazinās slodzes tolerance

Plaušu funkcijas samazināšanās

Maza aktivitāte

Priekšlaicīga nāve

Veselības stāvokļa pasliktināšanās

Smēķēšanas pārtraukšana ir visefektīvākais un lētākais veids kā novērst un pārtraukt HOPS progresēšanu!

Twin A

Twin B

- Latvijā smēķē 36% iedzīvotāju (LETA, 2010) – t.i. 684 tūkst.iedzīvotāju.
- Iekaisums plaušās un elpceļos attīstās 100% visiem smēķētājiem! Nav tāda vesela smēķētāja.
- Darva un citas kaitīgās cigarešu daļiņas kairina gaisa ceļus, izraisot daudzas bioķīmiskas reakcijas, kas bojā plaušu šūnas, paaugstinot gan HOPS, gan plaušu vēža attīstības risku.

Cigarešu dūmi (t.s. darva) satur ap 4000 vielu, daudzas no tām ir toksiskas, ap 50 - kancerogēnas.

Cigarettes galā degot attīstās 800°C temperatūra, dūmi satur toksiskas gāzes un sīkas daļiņas, katrā (!) ieelpā ir 10¹⁵ (kvadriljons) brīvo radikālu.

HOPS sistēmiskās izpausmes

Download Embed Request a Zipcast more...
stem: Effects of COPD

KSS

Miokarda infarkts

Acute coronary syndromes

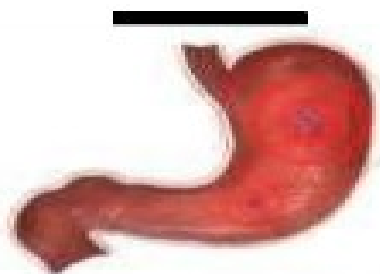

Cukura diabēts

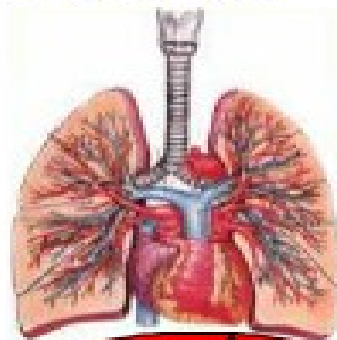
Metabolois sindroms
Metabolic syndrome

Peptiska čūla
peptic ulceration

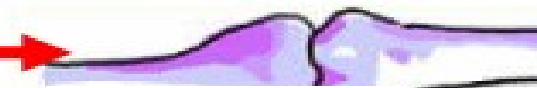
Infekcija plaušās
Plaušu vēzis
Lung Cancer

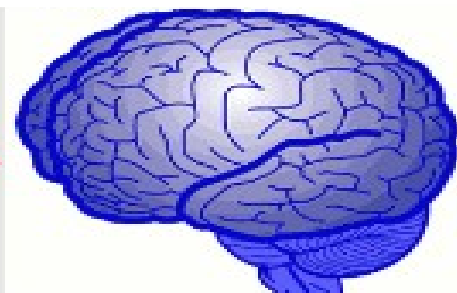
Svara zudums
Muskulatūras vājums
Weight loss
Muscle weakness

Osteporoze
Osteoporosis

Depresija

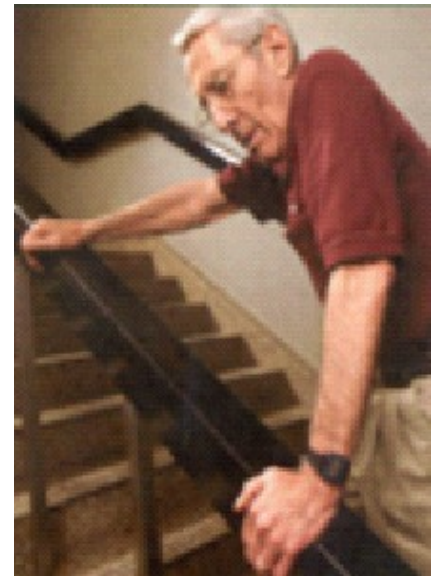

Sistēmisks iekaisums
Oksidatīvs stress

Fabbri, ERJ, 2008

HOPS ārstēšanas mērķi

- ▶ Samazināt simptomus
- ▶ Novērst slimības progresēšanu
- ▶ Uzlabot slodzes toleranci
- ▶ Uzlabot veselības stāvokli (blakus slimību kontrole)
- ▶ Novērst un ārstēt komplikācijas
- ▶ Samazināt mirstību
- ▶ Novērst un samazināt medikamentu blakus efektus

HOPS ārstēšana

- ▶ Atmest smēķēšanu!!!
- ▶ Veselīgs dzīvesveids
- ▶ Bronhus paplašinoša terapija
- ▶ Pretiekaisuma terapija
- ▶ Krēpu sekrēcijas regulējoša terapija
- ▶ Antibakteriāla terapija – uzliesmojuma periodos

HOPS un ASTMAS salīdzinājums

Pazīme	HOPS	Astma
Sākuma vecums	Parasti 45-50 g.v.	Jebkurš
Smēķēšanas loma	Tieši izsaucoša	Var paasināt simptomus
Alerģijas anamnēzē	Nav raksturīgi	Bieži var būt pozitīvi ādas testi un eozinofīlija
Ģimenes anamnēze	Nav raksturīga	Bieži
Pēkšņš sākums	Reti	Bieži
Klepus un krēpas	Bieži	Reti
Simptomi	Hroniski un progresējoši	Epizodiski, bieži ar konstatējamu kairinātāju
Elpceļu reaktivitāte	Nav ievērojami pastiprināta	Ievērojami pastiprināta

PALDIES!